No. 1970 Zaterdag 15 October 1921. 38ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad : Brionplein Overzijde.
Administratie : St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

WELKOM.

De Kolonie Curaçao heet haren nieuwen Gouverneur eerbiedig en hartelijk welkom.

Zijne Excellentie Mr. N. J. L. BRANTJES, neemt het bestuur ouer onze eilanden in handen onder zeer bizondere omstandigheden.

De Kolonie in het algemeen verkeert in een toestand van ontwaken en opleving.

De Katholieke Bevolking in het bizonder ziet reikhalzend uit naar het oogenblik harer algeheele vrijmaking.

De stroom des tijds van zelfbestuur en zelfbestemmingsrecht liep ook over onze eilandengroep.

Nu is het een zeer gelukkig verschijnsel, dat zoowel in Nederland bij de hoogere Bestuursorganen, als in de Kolonie bij den Kolonialen Raad, in de Pers en de Publieke Opinie aan dien nieuweren eisch des tijds wordt tegemoet gekomen.

GOUVERNEUR BRANTJES vindt onder velerlei opzicht de Kolonie Curaçao, waarover Zijne Excellentie het bestuur met zooveel opgewekten moed heeft aanvaard, in staat van voorbereiding, gereed als het ware om onmiddelijk aan te sluiten bij de nieuwe tijdsomstandigheden.

Dat is de rijke nalatenschap van Gouverneur HELFRICH, die de moeilijkste vraagstukken van Koloniaal Bestuur zelf in studie nam en ter uitwerking aan verschillende Commissies toevertrouwde.

Het was den Heer HELFRICH niet gegeven persoonlijk de vruchten te plukken van zijn zwaren arbeid; maar diens Opvolger, Gouverneur BRANTJES, vindt bij zijn komst de rapporten gereed liggen, de adviezen pro en contra opgestapeld op zijn bureau.

Veel, zeer veel verwacht de Kolonie van dezen Gouverneur, die zijn weg als gebaand vindt door zijn voorganger en zijn richting aangegeven door de zoo duidelijk uitgesproken wenie.

...n moet den nieuwen Gouverneur tijd laten werken in zijn nieuwe positie. Maar hoe en vlugger zal Zijne Excellentie zich op de stellen der koloniale vraagstukken, nu de Commissies naar rapporten reeds hebben ingediend.

Zeer weinige Gouverneurs, die hier kwamen als *homo novus*, als nieuweling, onbekend met personen en toestanden, zagen hun bestuurstaak zoo prachtig voorbereid. Gouverneur BRANTJES vindt bij opkomende moeilijkheden de antwoorden, beredeneerd gegeven en deskundig toegelicht, reeds kant en klaar naast zich liggen.

De Kolonie hoopt dus in dezen nieuwen Gouverneur te mogen begroeten allereerst een man van de daad.

O, er valt nog zooveel te doen op Curaçao!

Nu wij het nieuwe leven in ons voelen ontwaken en een met den dag sterker strooming ons doortintelt, hopen wij, dat de economische, sociale en politieke wetgeving daarmede even vluggen tred zal houden, opdat de volle leiding van het Bestuur bij het Hoofd der Kolonie beruste en vandaar ook uitga.

De Katholieke Meerderheid wil het niet langer verdragen steeds maar onderdrukt en tegengewerkt te worden door een al te clericale minderheid. Die minderheid heeft de sterke reactie, welke zoo krachtig opkomt onder de Katholieke Bevolking slechts aan zich zelf te wijten. Star en stijf bleef zij hier staan op het overal elders al lang verouderd en verlaten standpunt. Die minderheid heeft daardoor zelf bewezen de teekenen des tijds niet te begrijpen en niet mee te willen gaan met haar tijd.

De sociale wetgeving ligt nog in de allereerste phase harer ontwikkeling. Op dát gebied moet nog zoowat alles gedaan worden. De arbeidende bevolking wordt nog te weinig geleid en beschermd door de Wetgeving, de grondeigenaars en werkgevers onbeduidend geholpen om beter betaald werk te kunnen geven door hooger opbloei van hun bedrijf. Ja! als Gouverneur BRANTJES mee kon gaan met de opvatting van den Heer HELFRICH, dat scheepvaart, handel en nijverheid zeer zeker de eerste factoren zijn voor een bloeiend volksbestaan, maar dat de landbouw toch niet heelemaal verwaarloosd mag noch kan worden!

Landbouw, in zoover het de verbouwing van veevoedergewassen betreft.

Want veeteelt, intensief gedreven, is de eenige redding voor de overgroote meerderheid der buitenbevolking van Curaçao en de geheele bevolking in het algemeen van de overige eilanden.

De Kolonie bestaat niet uit *Willemstad* alleen, ofschoon de hoofdbronnen van het Koloniaal bestaan hier ontspringen en zich vrij ver vertakken onder de verschillende lagen der bevolking.

Maar een bloeiende stad alleen zal nooit de geheele Kolonie tot welvaart brengen. Naast Handel, Scheepvaart en Nijverheid behoort noodzakelijk ook Landbouw en Veeteelt.

De Heer BRANTJES komt toevallig nadat we één flinken regendag hebben gehad. Het eiland zal nu wel spoedig frisch groen er uit zien en alles beloven aan den nijveren landman, misschien bij den nieuwen Gouverneur ook illusies wekken over landbouw. Jarenlange ondervinding heeft echter bewezen dat landbouw in den gewonen zin van het woord op Curaçao onmogelijk is. Alleen als noodzakelijke vereischte voor den veeteelt is de verbouwing van voedergewassen hier onontbeerlijk. Dat kan en moet beproefd. Maar altijd moet er nog mee begonnen worden.

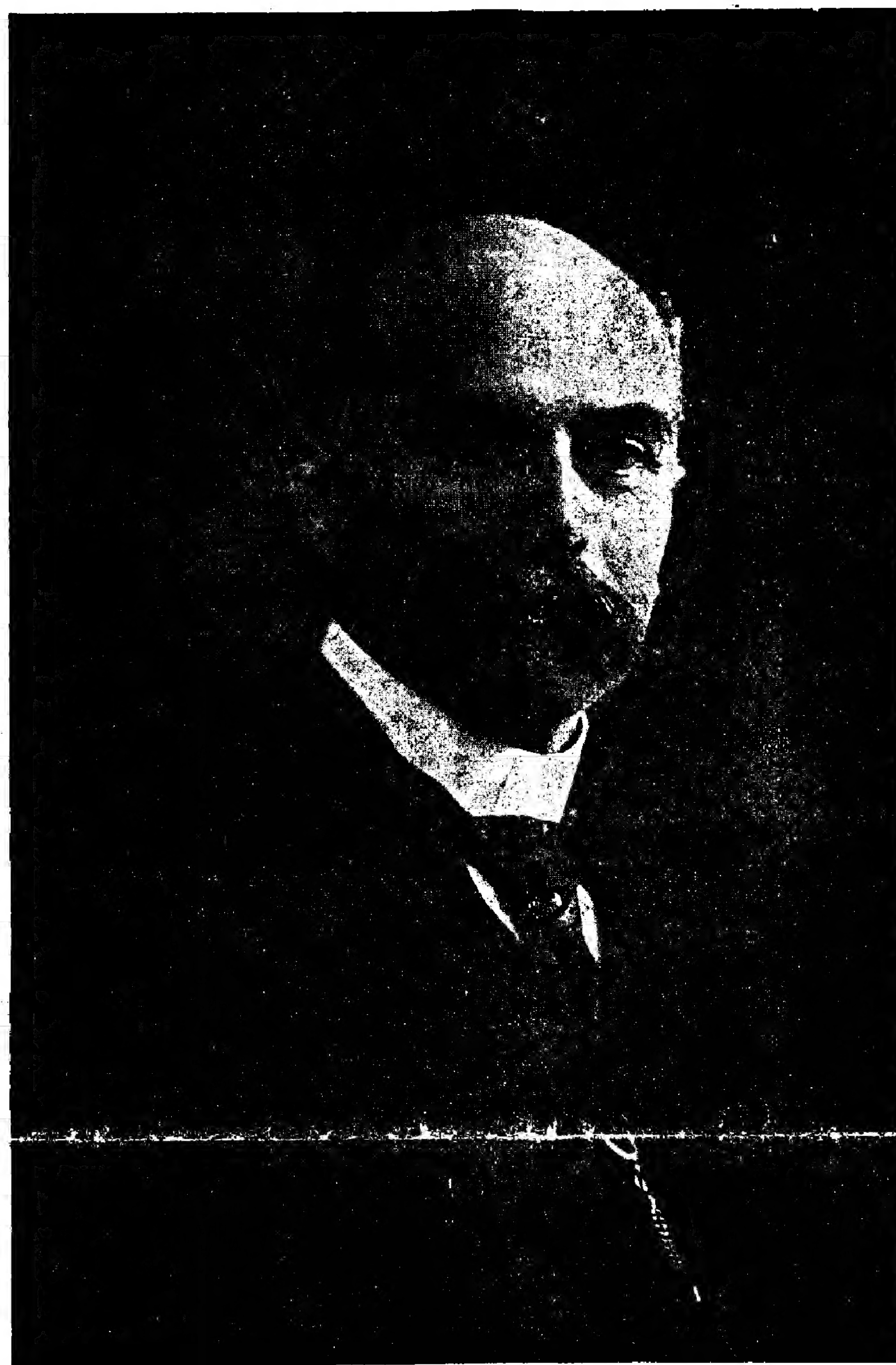
Zijne Excellentie ziet het; de velden staan wit van den oogst, op allerlei gebied kan de nieuwe Gouverneur zeer veel goed doen. Dat is juist het aantrekkelijke van zijn verheven, maar moeilijk ambt.

Onze Kolonie is wachtend op een krachtig leidende hand om met rassche schreden vooruit te snellen op den weg der algeheele ontwikkeling.

Moge spoedig onder het zegenrijk bestuur van Gouverneur BRANTJES Curaçao niet langer NOODLIJDEND worden genoemd, maar een naar welvaart strevende opbloeiende Kolonie, klein maar dapper.

Dat geve God, wiens zegen en bescherming wij in overvloed afbidden over dezen nieuwen Katholieken Gouverneur van Curaçao, Mr. N. J. L. BRANTJES.

Ad multos annos!

ZIJNE EXCELLENTIE Mr. N. J. L. BRANTJES,
Gouverneur van Curaçao.

Wetenschappelijk Allerlei.

Het oneindig kleine en het oneindig groote in het heelal.

Aan een artikel van Georges Estoppey, getiteld „Infinetely small and infinetely great", dat verscheen in het laatste nummer van „Sc. Americ, Monthley", outleenen wij 't volgende:

Wilde men alle details beschrijven, die dit zoo uitgebreide en interessante onderwerp bevat, dan zou men boekdeelen kunnen vullen, reden waarom de schrijver zich tot de meest sprekende feiten beperkt.

Wat oneindig klein en oneindig groot is, wordt exact geformuleerd door de wiskunde, als deze ons leert, dat iets oneindig klein of groot is als het kleiner of grooter kan worden dan ieder denkbaar getal. Daar er nu in het heelal lichamen voorkomen, die in afmetingen uiterst klein of groot zijn, zoodat zij vergeleken met ons voorstellingsvermogen omtrent het klein of groot zijn als oneindig klein of oneindig groot kunnen beschouwd worden, alhoewel zij dit volgens het zuiver mathematisch begrip niet kunnen zijn, is het zeer interessant, eens na te gaan, welke lichamen dit zijn en dit is ook de reden, waarom schrijver zoo'n uitvoerig artikel omtrent dit onderwerp in bovenstaand tijdschrift publiceerde.

Een lichaam, hoe klein het ook is, is steeds relatief klein, d. w. z., het kan steeds met nog kleinere lichamen vergeleken worden, zoo is één waterdroppel op zichzelf een nietig wezen, vergroot men dezen echter door middel van de microscoop, dan blijkt, dat er nog millioenen levende wezens, infusoriën, in kunnen leven, een speldeknop bevat 8000 billioen billioen atomen, een getal, waar men zich geen voorstelling van kan vormen.

Wegens de uitgebreidheid der te behandelen stof wordt het artikel in eenige hoofdstukken ingedeeld: lengte, snelheid, calorisch- en lichteffect, organische wezentjes, physiologische eigenschappen, tijd, atoomenergie en gewicht, welke alle zoo kort mogelijk besproken zullen worden.

Lengte. — Als standaardmaat gebruikt men den meter, een veertigmillioenste deel van den omtrek der aarde, de millimeter is 1|1000 meter, de micron 1|1000 m.M. In deze maat worden de golflengten van lichtstralen gemeten; voor het zichtbare spectrum varieeren deze van 0,4 tot 0,8 micron. Deze uiterst kleine maat is nog niet de grens, we dalen nog verder af tot het kleine: de diameter van het atoom is 1|10.000.000, het positieve electron (nucleus) het kleinste wezentje dat er volgens de hedendaagsche theorieën bestaanbaar is, heeft 'n diameter, die een tien billioen billioenste deel van een Meter is.

Dit is de kleinste grootheid, die door wiskundige en experimenteele deducties is te berekenen. Wilde men dus 1 meter samenstellen door electron naast electron te plaatsen, dan had men zulk een groot aantal daarvan noodig dat een mensch, die dit aantal tellen wilde en per seconde er millioen zou kunnen tellen, 10.000 jaar noodig zou hebben alvorens de meter gevormd was.

Keeren we terug tot onzen Meter. Het hoogste gebouw ter wereld is het Woolworth Building met een hoogte van 270 Meter, de Eifeltoren heeft een hoogte van 300 Meter, de hoogste berg, de Mount Everest, bereikt 8890 Meter, de grootste diepte van den Pacific Oceaan is 9000 Meter, de diameter der aarde is 12.700.000 Meter. Een vliegmachine, die per uur een snelheid heeft van 200 mijl, heeft ongeveer 5 dagen noodig om den omtrek der aarde af te leggen.

Gaan we nu buiten de aarde. De afstand van aarde tot zon is 380 millioen Meter, de zon heeft een middellijn van 1380 millioen Meter, dus 3,6 maal zoo groot als de afstand van de aarde tot de zon. Onze vliegmachine zou, om rondom de zon te vliegen ongeveer anderhalf jaar noodig hebben. Rekent men den afstand uit, dien 't licht, dat een snelheid bezit van 300.000 kilometer per seconde, in een jaar aflegt, dan krijgt men een getal, dat lichtjaar genoemd wordt. Alpha Centauri, de ster, die het dichtst bij onze aarde staat, is daarvan op een afstand van 4¼ lichtjaar verwijderd, de Poolster straalt op een afstand van 46½ lichtjaar ons tegen, het licht van de verste sterren, die den Melkweg configureeren, heeft 2000 jaren noodig om tot ons te komen, deze afstand is 18 billioen billioen Meter. De groote ster Betelgeuse, wier diameter 300 maal die der zon is, heeft een afstand van 180 lichtjaren. De dichtstbijzijnde nebula die tot de sterrengroep behoort, die het dichtst bij ons staat, is meer dan 45.000 lichtjaren van ons verwijderd. En ten slotte: de nebula, die nog met de telescope gezien kan worden en door dr. Prudhomme opgemerkt is, staat op een afstand van eenige millioenen lichteeuwen van onze aarde verwijderd.

Het licht der zon heeft slechts 8 minuten en 13 seconden noodig om tot ons te komen, het licht zou 10 millioen jaar noodig hebben om de nebula, die het verste van ons verwijderd is, te bereiken.

Snelheid. — De gemiddelde snelheid van een voetganger is vier mijl per uur, een sneltrein bereikt 200 mijl per uur, dit is maximale snelheid, die door mechanische verkeersmiddelen kan verkregen worden. De grootste snelheid door mechanische kracht te bereiken is 2400 mijl per uur, welke snelheid een kanonskogel kan bezitten bij het verlaten van den mond.

De aarde beweegt zich langs haar baan met een snelheid van 66.000 mijl per uur, de bêta-stralen hebben een snelheid 18.000—175.000 mijl per seconde, de alpha-stralen 18.000 mijl per seconde, de gammastralen 180.000 mijl per seconde of 650 millioen mijl per uur en het licht, als zijnde de grootste snelheid, die er bestaat, is 300.000 kilometer per seconde. Men ziet, hierbij verzinkt de snelheid van den kanonskogel, die op zichzelf al reusachtig is, in het niet.

Energie. — Nemen we de paardekracht, of het vermogen om in één seconde 75 kilogram één Meter te verplaatsen, als uitgangspunt, dan is de energie van een mensch $1/10$ paardekracht, van de grootste locomotief 5000 P.K., van de grootste stoomturbine 60.000 P.K., van de stoommachine-installatie aan boord van het grootste oorlogschip 180.000 P.K., de kinetische energie van een 15-inch kogel bij het verlaten van den vuurmond bedraagt 500.000 P.K. De turbines aan de Niagara-watervallen hebben een vermogen van 600.000 P.K., de totale energie van den Niagara-waterval wordt op zes millioen P.K. geschat. Een stalen bol met een diameter van drie voet, om zijn as met een snelheid van 1000 omwentelingen per minuut draaiend bezit een kinetische energie van 1600 P.K., de aarde echter bezit bij haar draaiing een energie van 300 millioen billioen billioen (3 met 26 nullen) P. K. De arbeid door de aarde verricht bij een keer doorloopen harer baan bedraagt 10.000 zooveel.

De zon zelf bezit zooveel energie, als al de energie van het geheele planeten stelsel samen.

Calorisch- en lichteffect — Neem de calorie, de hoeveelheid warmte dus, die noodig is om 1 K.G. water 1 graad in temperatuur te doen stijgen, als eenheid, dan is deze warmte hoeveelheid equivalent met 427 K.G.M. De zon nu met een gemiddelde temperatuur ontwikkelt een hoeveelheid warmte van 100 duizend billioen billioen caloriën per seconde, waarvan onze aarde slechts het $1/2300$ millioenste deel absobeert, dit is 40 duizend billioen calorieën per seconde. Neemt men als eenheid van lichtsterkte van 25 kaars. De aarde ontvangt slechts het $1/2300$ millioenste deel van dit licht.

Organische wezens. — Een druppel bevat 150 billioen infusoriën, azijn

INAUGURALE REDE

van

ZIJNE EXCELLENTIE

Nicolaas Johannes Laurentius Brantjes

Gouverneur van Curaçao.

Mijnheer de Voorzitter

Mijne heeren leden van den Kolonialen Raad.

„Het wil mij voorkomen, dat ik, met zooveel heuschheid door U, bij monde van uwen Voorzitter, in deze plechtige zitting van uwen Raad ontvangen, alvorens mijne aanvaardingsrede te beginnen, mijn recht moet aantoonen om hier aanwezig te zijn. „Overeenkomstig het voorschrift van artikel 15 van „het Regeerings-reglement heb ik dus „overgelegd afschrift van de akte mijner „benoeming en van het proces-verbaal „mijner eedsaflegging, welke zooeven „zijn voorgelezen"

Ik reken mij gelukkig dat de eerste daad van Uwen nieuwen gouverneur wederom mag zijn U te doen blijken hoe het wel en wee van de kolonie Curaçao aan Hare Majesteit, onze geëerbiedigde en geliefde Koningin bij voortduring ter harte gaat. Onze Vorstin heeft mij, die in Uw midden in Haren Naam en als Haar Vertegenwoordiger het bestuur komt voeren, niet willen laten vertrekken, zonder mij bij herhaling op te dragen Hare beste wenschen voor de bloei en welvaart van de Kolonie, alsmede Hare hartelijke groeten aan U over te brengen.

Aan deze Koninklijke opdracht hierbij gevolg gevende, acht ik het een voorrecht aldus de tolk te mogen zijn van de gevoelens van warme belangstelling en innige sympathie die onze Hooge Landsvrouwe voor Uwe Kolonie en hare bewoners koestert.

Het is onder moeilijke tijdsomstandigheden, dat ik het bestuur over deze kolonie aanvaard: moeilijk vooral voor het Moederland.

Het oude Europa maakt een tijd van crisis door, waarvan het einde nog niet te zien is. Gevoelig wordt de invloed dier crisis ook in Nederland ondervonden.

De achteruitgang in welvaart op velerlei gebied, veroorzaakt een voortdurende daling van den volksrijkdom en eene constante vermindering van de draagkracht der bevolking.

Daarnevens valt een steeds hooger stijgen der eischen die aan 's Rijks schatkist worden gesteld, waar te nemen.

Vandaar het gevoelen van den Raad van Ministers, dat de bijdrage uit 's Rijks schatkist ter versterking van de koloniale middelen de grens van het in redelijkheid toelaatbare bereikt heeft, en de uiting in de laatste Troonrede, dat ook in de overzeesche deelen van den staat een zuinig beheer geboden is.

Gegeven echter de belangstelling van het Moederland in de economische ontwikkeling der kolonie, zal in gevallen van onvermijdelijkheid of aeconomisch ingrijpenden aard, aan vragen om offers aan de Nederlandsche schatkist de aandacht geschonken worden.

Zonder zoodanige offers toch, kan nóch aan verbetering van de geldelijke omstandigheden der kolonie, nóch aan de mogelijkheid van een ter eenigertijd niet meer benoodigd zijn van de rijksbijdrage gedacht worden.

Eene algemeene herziening van het Regeerings Reglement staat voor de deur.

De frissche wind, die ons tegenwaait uit het nieuwe grondwetsontwerp is een waarborg dat het „stuitend" onderscheid dat in 1865 tusschen Curaçao en Suriname gemaakt werd, zal worden opgeheven en dat eene regeling tot stand zal komen, waarbij de rechtmatige aanspraken van de bevolking, met betrekking tot invloed *op* en aandeel *in* het bestuur, zullen worden erkend.

Waar de Regeering ook voor de kolonie Curaçao de financieele gelijkstelling van openbaar en bijzonder onderwijs heeft aanvaard, zal het, van drukkende zorgen ontlastte, bijzondere onderwijs zijnen vruchtbaren arbeid met grooter opgewektheid kunnen vervolgen.

Nauwgezet zal ik echter te overwegen zijn of de middelen der kolonie eene *uitbreiding* van het onderwijs wel gedoogen.

Mijn ambtsvoorganger, oud-gouverneur Helfrich, heeft velerlei plannen ontworpen waarvan hij de voltooiing niet meer heeft kunnen zien, meerdere maatregelen voorbereid, waaraan hij geene uitvoering meer heeft kunnen geven.

Op de door hem gelegde grondslagen hoop ik, bij eene ZUINIGE voering der koloniale huishouding, zooveel mogelijk te kunnen voortbouwen.

In de richting waarin hij de bevordering van de bloei der kolonie en hare oeconomische verheffing zocht, komt mij aanvankelijk voor, dat gunstige resultaten bereikbaar zijn.

Naar ik hoop zal onder mijn bestuur in de watervoorziening van Willemstad en haar haven op afdoende wijze worden voorzien.

Dank zij de deskundige voorlichting van hoogstaande mannen uit uw midden en de medewerking van met de locale toestanden vertrouwde personen bij de voorbereiding daarvan, zal naar ik verwacht bij de aanstaande belastingherziening eene billijke, zooveel mogelijk allen bevredigende oplossing der belastingvraagstukken niet onvindbaar blijken.

Dat de algemeene herziening van de salarissen der Curaçaosche landsdienaren thans spoedig haar beslag zal krijgen, zal ik met kracht bevorderen.

Het vertrouwen door H. M. de Koningin in mij gesteld door het bestuur der kolonie Curaçao in mijne handen te leggen, hoop ik, met Godshulp niet te beschamen, in de vaste overtuiging, dat ik bij het volbrengen der zware taak, die ik op mij nam, zal mogen rekenen op de noodzakelijke bijstand en medewerking.

Als een vreemde sta ik heden nog in uw midden. Mij echter is de *kolonie* slechts half vreemd.

Reeds tal van jaren hebben mijne gedachten bij Uwe eilanden en hunne bewoners verwijld, en het is de illusie van mijn leven geweest eens geroepen te worden de beste krachten van mijn lichaam en geest te wijden aan de bevordering des welvaart van de kolonie Curaçao.

Aan het slot der rede waarmee mijn hooggeschatte ambtsvoorganger, oud gouverneur Helfrich, in de vergadering van Uwen Raad het zittingsjaar 1921/1922 opende, sprak hij den wensch uit, dat Uw arbeid in samenwerking met dien van zijn opvolger, *onder Gods onmisbaren zegen* zoude mogen bijdragen tot vooruitgang der Kolonie.

In de hoop dat de wensch in vervulling zal gaan, verklaar ik hiermede in naam en als vertegenwoordiger van H. M. de Koningin het bestuur over Curaçao te aanvaarden.

De Blijde Incomste.

De dertiende van deze maand was nu eens geen ongeluksdag, maar een dag van blije vreugd en algemeene tevredenheid.

Daags te voren had het uren aaneen zwaar geregend, des nachts vielen er weer een paar flinke stortbuien; 's morgens was het nog aan den gang of opnieuw begonnen.

Zulk een zee van water is er in jaren niet gevallen.

Algemeen was de dankbare vreugde, maar toch hadden we het immer gevonden, als nu de blijde incomste van den nieuwen Gouverneur door al dat water in het water zou zijn gevallen. Die tegenvaller bleef ons bespaard. Toen tegen zevenen de *Van Rensselaer* in 't zicht kwam, klaarde de lucht wat op en stopte de regen. De fleurig gepavoiseerde boot deed het goed tegen grauwe lucht.

Even half acht onder het bulderen der kanonnen, het salueeren der eerewacht, bij het lieflijk weerklinken van het Volkslied en het groeten der menigte stoomde Gouverneur BRANTJES de Curaçaosche haven binnen.

Niet zoodra lag de boot gemeerd, of de beide Adjudanten kwamen aan boord om Zijne Excellentie namens den waarnemenden Gouverneur te complimenteeren en te vragen op welk uur Mr. BRANTJES wenschte te ontschepen.

Even half negen ging de Comissie van ontvangst den nieuwen Gouverneur afhalen van boord. De Gouverneur was in wit. Mevrouw BRANTJES in 't wit. Dr. FERGUSON als oudste lid van den Raad van Bestuur begeleidde Mevrouw, terwijl de Gouverneur met den Onder-Voorzitter van den Kolonialen Raad, den Majoor der Schutterij en den Kapitein van 't Garnizoen voor ging, in gezelschap van zijn Adjudanten, den Gouv. Secretaris en den Voorzitter van het Hof.

Bij het aan wal stappen salueerde het fort opnieuw met vijftien schoten.

Onder commando van Luitenant DE VRIES had de eerewacht zich met de muziek opgesteld op het Gouvernementsplein. Van de Stadspoort tot het Paleis vormden de soldaten, het geweer presenteerend, aan weerszijden een haag waartusschen door Gouverneur en Gade hun intrede hielden onder de plechtige tonen van het Wilhelmus.

Mr. GORSIRA ontving den nieuwen Dignitaris bij den ingang van het Paleis, waarna het geheele gezelschap zich naar binnen begaf.

Kort daarop kwamen de Waardigheidsbekleeders, Consuls, Ambtenaren ter audiëntie.

Binnengeleid door zijn Adjudanten en Mr. GORSIRA werd door dezen den nieuwen Gouverneur eerst namens de Bevolking een hartelijke wensch aangeboden bij de hooge benoeming. In vroegere betrekking was de Heer BRANTJES steeds de vertegenwoordiger der Regeering, handhaver van het Recht. Als Gouverneur is Zijn Excellentie de vertegenwoordiger der Koningin, maar niet minder dan vroeger zal hij als zoodanig dikwerf een beroep moeten doen op zijn zin voor rechtvaardigheid, als uit een draaikolk van meeningen, waarbij dikwijls grootere en kleinere belangen in 't spel zijn, de juiste conclusie getrokken moet worden in 't welbegrepen belang van 't algemeen. De toestand der Kolonie is nu juist niet rooskleurig; Curaçao tot welvaart te brengen, onze Koloniale Begrooting sluitend te maken, zal wel tot de illusies blijven behooren. Evenwel Mr. GORSIRA hoopt, dat het bestuur van den nieuwen Gouverneur strekken zal tot hoogere opheffing van den algemeenen toestand onzer eilanden, tot hoogere bloei der Kolonie Curaçao, tot persoonlijke voldoening van den nieuwen Gouverneur.

Zijne Excellentie, Gouverneur Mr. BRANTJES dankte voor de hartelijke woorden tot hem gericht, maakte zich geen illusies, maar, trouw aan zijn eed in handen Harer Majesteit afgelegd, zou hij er steeds naar streven te handelen als een braaf en eerlijk Gouverneur: naar zijn vermogen althans trachten iets bij te brengen om bloei en welvaart in de Kolonie te bevorderen. Zeer in 't bizonder dankte Mr. BRANTJES den waarnemenden Gouverneur voor zijn goede zorgen aan de Kolonie besteed.

Alle ambtenaren, waardigheidsbekleeders, consuls en particulieren werden nu door Mr. GORSIRA aan den nieuwen Gouverneur voorgesteld, waarmede de audiëntie was afgeloopen.

Om tien uur had er een plechtige zitting plaats in de Zaal van den Kolonialen Raad. Opnieuw eerewacht en muziek en vijftien kanonschoten. In drie auto's reed het hooge gezelschap naar het Raadhuis, waar een tweede Commissie van Ontvangst klaar stond. De Voorzitter van den Kol. Raad, de Heer ED. S. LANSBERG, had daar de eer den nieuwen Landvoogd te begroeten. Herinnerend aan diens vroegere betrekking bij den rechterlijke Macht sprak de Voorzitter den wensch uit van een voorspoedig bestuur in volle samenwerking met den Raad. Nu volgde eedsaflegging en voorlezing der Koninklijke benoeming, waarna de Gouverneur zijn rede hield.

Uitgeleid door de Commissie besteeg zijne Excellentie en gevolg weer de autos, begroet door muziek en eerewacht en talrijke menigte.

De kanonnen van het fort kondigden aan, dat Gouverneur BRANTJES het bestuur over de Kolonie had aanvaard.

Van het Vaticaan.

De Romeinsche kwestie.

Een regelingsontwerp der Italiaansche Regeering?

De „Temps" ontvangt uit Rome een telegram van den volgenden inhoud: Het artikel van de „Osservatore Romano" omtrent de verhouding tusschen Quirinaal en Vaticaan heeft aanleiding gegeven tot veel discussie in de Italiaansche politieke milieu's.

Het gerucht loopt, dat de regeering een ontwerp voorbereidt, om de kwestie met den H. Stoel te regelen. Dat ontwerp zou door den president van den ministerraad, Bonomi, den minister van justitie en den minister van buitenlandsche zaken bestudeerd worden.

Men merkt op, dat Don Sturzo den laatsten tijd zeer dikwijls op de consulta komt. De leider van de Katholieke volkspartij zou de besprekingen tusschen het Vaticaan en de Italiaansche regeering zeer vergemakkelijken.

Berichten uit de Kolonie.

Cuba.

In antwoord op den open brief voor komende in de Amigoe di Curaçao, dd. 8 October dj. No. 1969, heeft de waarn. Gouverneur Mr. GORSIRA de vriendelijkheid gehad aan de redactie mede te deelen, dat hij sedert eenigen tijd telegrafisch overleg pleegt met Zijne Excellentie den Minister van Kolonien over het terugbrengen van onvermogende Curaçaosche werklieden op Cuba, waarmede eene vrij aanzienlijk bedrag is gemoeid.

Wij zijn den Heer Mr. J. B. GORSIRA dankbaar voor deze attentie, en twijfelen niet of de nieuwe Gouverneur zal zich ook het lot der Curaçaonaars op Cuba wel aantrekken.

Indien Nederland bezwaar mocht maken om de hooge kosten dan wagen wij het er even op te wijzen, dat in de afgeloopen jaren heel veel geld van Cuba op Curaçao gekomen is, indirect zeer zeker ook ten voordeele van de Koloniale Kas.

Nu de menschen daar verhongeren, en gedwongen worden tot werkeloosheid mag het Koninkrijk der Nederlanden de armsten zijner onderdanen niet aan hun lot overlaten.

Mogen we hieronder laten volgen wat wij aantroffen in de Maasbode?

Ellende op Cuba.

Nu op Cuba op de groote suikerplantages een geweldige malaise heerscht, zijn daar duizenden Jamaicanen ontslagen, die werkloos met hun huisgezinnen naar hun geboorteland terugkeeren. Velen van hen verkeeren in de treurigste omstandigheden en de autoriteiten doen al hun best om deze menschen van werk te voorzien.

Volgens de teruggekeerde kolonisten

---

bevat er nog veel meer. Van deze infusoriën heeft men er 700 billioen noodig om één gram te vormen, sommige hiervan vermenigvuldigen zich tot 16 millioen per dag. Eén bloedlichaampje dat zelf 0.007 m.M. groot is, bevat 3 billioen 600 duizend organische wezens.

Physologische gewaarwordingen. — Het menschelijk oor kan geluiden opnemen, die een trillingsgetal bezitten van 16—33.000 per seconde. De A heeft 435, de C 63 vibraties per seconde. De hoogste sopraantoon heeft 1044 trillingen per seconde, de hoogste toon kan tot 33.000 stijgen. Was ons oor alleen gevoelig voor tonen met een nog hooger frequentiegetal. dan zouden alle musikale tonen door ons oor niet gehoord kunnen worden.

Onze oogen kunnen lichtgolven opnemen die een trillingsgetal van 400—700 per seconde bezitten. Als ons netvlies nog gevoeliger was en ons in staat stelde trillingen tusschen vijf billioen per seconde op te nemen, dan zouden onze oogen een doondringingsvermogen hebben gelijk aan dat der X-stralen. In dat geval zouden de kleuren verdwijnen en door een woud gaande zouden de boomen voor ons onzichtbaar worden en wij slechts het sap zien, dat zich door de aderen der bladeren voortbeweegt.

Tijd. — Tijd is iets betrekkelijks en heeft geen grens. Een seconde is 1/86400 van den tijd, dien de aarde noodig heeft om eenmaal om haar as te draaien en deze tijd is het 1/365 deel van den tijd, dien de aarde behoeft om eenmaal haar baan te doorloopen. Een menschenleeftijd van 70 jaar heeft 2200 billioen seconden. Eenige bacteriën leven slechts één seconde, sommige geologen zijn van meening dat het eerste menschenleven reeds 10.000 jaren geleden ontstond en dat het eerste organische leven 250 millioen jaren geleden ontkiemde. Het eerste begin der wereld is dan volgens hen 500 millioen jaren geleden.

Atoom. — Een m.M3. waterstof bevat 36 millioen billioen atomen, een atoom bevat 2000 electronen dus een m.M3. waterstof bezit 72 billioen billioen electronen, één speldenknop heeft 8000 billioen billioen atomen. Veronderstellen we dus dat één atoom voorgesteld wordt door een kleine kubus met een ribbe van 2.5 c.M., dan zou men uit dit aantal al een kubus kunnen opbouwen die 310 mijlen ribben zou hebben, dus ongeveer een afstand van Den Haag tot Parijs.

Gewicht. — De eenheid is een gram. Nu straalt een milligram radium zonder ophouden jaar in jaar uit billioenen deeltjes uit, en deze uitgestraalde hoeveelheid, zegt Gustave le Bon, zal het radium niet zooveel in gewicht doen afnemen, dat het door de zuiverste weegschaal kan worden opgemerkt.

De electroscoop van Curie kan de aanwezigheid van één duizend billioenste gram radium opsporen. Door een reuk kan men een billioenste gram Jodoform waarnemen; de spechoscoop kan de aanwezigheid van een dulbillioenste gram zout aantoonen.

1 Liter water weegt 1 kilogram, een normaal mensch 75 kilogram, de aarde weegt 5500 5billioen billioen tonnen (1 ton = 1000 K.G.) De zon weegt daarentegen 325000 maal zoo zwaar, het totale gewicht aller planeten bedraagt 1/700 deel van dat der zon.

De enorme ruimten die we met de machtigste telescoop kunnen doorvorschen, toont ons dat er lichamen zijn, die oneidig groot zijn in vergelijking met het oneindig kleine electron; en dit alles echter ontsluiert ons nog slechts een klein deel van het heelal.

wordt er onder de West-Indianen in Cuba een onuitsprekelijke ellende geleden. Velen sterven van honger; anderen, die te voet lange afstanden naar Santiago afleggen om zich daar voor Kingston te kunnen inschepen, bezwijken onderweg van ellende en honger. Het is meermalen voorgekomen, dat men op betrekkelijk korte trajecten tientallen lijken zag liggen.

Daarbij komt, dat Cubaansche bandieten hun verzwakte en tot geen tegenstand in staat zijnde slachtoffers van al hun geld en bezittingen berooven.

De gouverneur van Jamaica heeft met de koloniale autoriteiten reeds maatregelen besproken om de terugkeerende arbeiders aan werk te helpen. Een geheel program van openbare werken is daartoe opgesteld. Ook is een regeeringsambtenaar naar Cuba gezonden om den terugkeer van de Jamaicanen te organiseeren en dezen alle mogelijke hulp tegen uitbreiding van hun ellendigen toestand te verleenen.

De Nieuwe Gouverneur.

Zondagmorgen zal ouder gewoonte de nieuwe Gouverneur, Zijne Excellentie Mr. N. J. L. BRANTJES, als nieuw optredend Landvoogd, en Vertegenwoordiger van Hare Majesteit de Koningin, ten acht ure plechtig ontvangen worden in de Cathedrale Kerk. Z. D. H. Mgr. M. G. VUYLSTEKE, Bisschop van Charadrus en Apostolisch Vicaris van Curaçao, zal daarbij het groot ceremonieel gebruiken van het *Rituale Romanum*, zooals te doen gebruikelijk is bij de plechtige ontvangst van Prinsen uit den bloede en regeerende staatshoofden. Na de installatie van den Gouverneur op den voor Zijne Excellentie bestemden troon, zal Monseigneur den Gouverneur zijn gelukwenschen aanbieden en toespreken.

Mr. J. B. Gorsira.

De waarnemende Gouverneur heeft zich op zeer verdienstelijke wijze gekweten van zijn taak, is zeer actief opgetreden en heeft zijn beste krachten beproefd om de talrijke nagelaten Ontwerpen van den Heer HELFRICH behandeld te zien door den Kolonialen Raad. Zijn oordeelkundig optreden draagt de algemeene goedkeuring weg. Wij zijn hem daarvoor oprecht dankbaar en hopen, dat de Hooge Regeering in Nederland zijn verdiensten naar waarde zal weten te beloonen.

Don Miguel Bethencourt. †

Zondag is na een korte ziekte de stichter redacteur van *Boletin Comercial* in den Heer overleden. Dertien jaar stond DON MIGUEL aan het hoofd van dit dagblad en heeft daarbij al de zwaarte van den jounalistieken arbeid ondervonden.

Lange jaren, als opvolger van zijn Vader en Broers, stond hij aan het hoofd van zijn Boekhandel. De gunsten der fortuin bleven hem niet ten einde toe bij, maar trouw aan de traditie der familie BETHENCOURT bleven hart en hand geopend voor den arme.

Hij ruste in vrede. Aan de familie de verzekering onzer oprechte deelneming.

Droeve dood.

De Heer J. D. SONE, 1e Machinist v. h. *S. S. Tiga* had Maandag het ongeluk in aanraking te komen met den hoofddraad der electrische leiding der Curaçaosche Petroleum Raffinaderij.

De ongelukkige was op slag dood. Dinsdag werd zijn stoffelijk overschot op het Protestantsche Kerkhof ter aarde besteld.

De goede God trooste zijn familie en beware de Curaçaosche Petroleum Maatschappij, verder voor dergelijke ongelukken.

Jammer.

In Nederland had de Congregatie der Eerw. Zusters van Roosendaal een Soeur afgestaan voor het nieuw op te richten Hospitaal op Bonaire. Deze Soeur ontving in Holland haar opleiding als hoofdverpleegster. Onder hare leiding zouden de twee Eerw. Soeurs van Habay, die op het oogenblik in het St. Elizabeth's gasthuis in de leer zijn, de verpleging der zieken op zich nemen.

De komst der verpleegster werd door ziekte vertraagd en deze week ontvingen we het treurig bericht van haar overlijden.

Jammer!

Moge er spoedig een plaatsvervangster in Nederland gevonden worden en het goede werk hier in ieder geval voortgang hebben.

Watervoorziening.

De Ingenieur MOLENGRAAFF is een paar maanden bezig met voorbereiden de studie tot oplossing van het voor Curaçao zoo moeilijke watervraagstuk.

In welken geest Z. W. E. G. werkzaam is, bleef ons onbekend. Maar, ofschoon niet deskundig en leek in het vak, wagen we het toch nogmaals de aandacht te vestigen op de groote massa water, welke na flinke regens geheel onbenut naar zee wegvloeit. Ons nu herinnerend, welke de plannen waren van het Nederlandsch consortium, dat een paar jaar geleden *Muizenberg* kocht om dat keteldal door inspuiten met cement te maken tot één reuzenreservoir, durven we de vraag stellen: Is het nu niet praktischer het water op den grond te houden waar we het al hebben, dan dit eerst weg te laten loopen en het dan later langs onzekere, kostbare en tijdroovende middelen weer onder den grond te gaan zoeken ter besproeiing, en leiding voor drinkwater?

Dit consortium wilde het water zonder kostbare leiding met watertrucks overal rondbrengen. We hebben dat altijd een spoedig uitvoerbaar, goedkoop en praktisch plan gevonden.

Bananen.

Op het oogenblik is de Heer F. A. WATCH, ingenieur der *United Fruit Co*, in Venezuela, om terreinen uit te zoeken geschikt voor bananencultuur.

Ook de vertegenwoordiger dezer Engelsche Maatschappij, de Heer WARREN W. SMITH, is op het oogenblik in Venezuela. The *British Equatorial Oil Co.* schijnt ook niet vreemd, aan deze nieuwe onderneming, welke haar oog heeft laten vallen op groote velden rondom het meer van Maracaibo. Dat kan onzen mannen dus weer wat werk geven in de buurt en onze haven menig bezoek verzekeren van de Witte Vloot.

Het grootste schip ter wereld.

De White Star Line is zoo goed als gereed met een vaartuig, metend 56.000 ton, dat het grootste van de wereld zal wezen. Het schip is 956 voet lang en 100 voet breed. De turbines hebben een capaciteit van 100.000 p.k. en zullen het schip naar schatting een gemiddelde snelheid van 23 knoopen geven. De „Majestic" — zoo wordt het schip gedoopt, — zal olie als brandstof bezigen, en een voldoenden voorraad voor de heen- en terugreis naar en van Amerika kunnen vervoeren.

Het schip zal ruimte bevatten voor vierduizend passagiers. Het verkeer tusschen de acht stalen dekken wordt door electrische liften vergemakelijkt. Op het promenadedek worden drie enorme stalen gebouwen opgericht: een salon, een „palmentuin" en een restaurant. Het zijn de grootste constructies van dien aard, die ooit aan boord van een schip zijn aangebracht. Het schip zal voorts een prachtig ingericht zwembad met een maximum diepte van 9 voet bevatten, alsmede een bibliotheek met ruimte voor 4000 boeken, een rooksalon en een kaartsalon.

Er zijn uitgebreide maatregelen getroffen tegen brand. De brandvrije deuren zijn bestand tegen een temperatuur van 2900 gr. Fahrenheit. Over het geheele schip zijn 450 alarmtoestellen verspreid, die den wachthebbenden officier automatisch waarschuwen, wanneer in een der compartimenten een zekere temperatuur wordt overschreden.

De veiligheid aan boord van de „*Majestic*" wordt bovendien verhoogd door drie draadlooze installaties.

Zeilvaart.

In de maand Sep. 1921

Binnengekomen van:		*Uitgezeild naar:*	
Aruba	20	Aruba	15
Barbados	1	Bonaire	38
Bonaire	38	Bov. Eilden.	1
Bov. Eilanden	1	Columbia	2
Columbia	1	Cuba	1
Cumana	1	La Vela	13
Gulfport	1	Maracaibo	1
La Guaira	2	Martenique	6
La Vela	14	Pto Cabello	7
Macoris	1	Pto Rico	2
Maracaibo	5	Pto Sucre	3
Pto. Cabello	9	Sto Domingo	1
Pto. Rico	2	Vera Cruz	1
Pto Sucre	1		
St Thomas	1		
Sto Domingo	2		
Totaal	99	Totaal	91

Officieele berichten.

De predikant van Nickerie (Suriname) Ds. A. E. Eldermans, thans met verlof in Nederland, is benoemd tot predikant bij de Vereenigde Protestantsche Gemeente op Curaçao.

De Inspecteur van het onderwijs H. Meerdink is gerechtigd verklaard om de functiën van beëdigd translateur en interpreteur in de Fransche en Hoogduitsche talen uit te oefenen.

De ontvanger van Saba Q. L. Rigaud is eervol ontheven uit die functiën en benoemd tot adjunct-commies.

Aan den opzichter over de algemeene begraafplaats en de barakken op Mundo Nobo alhier L. T. Chaclin is op zijn verzoek eervol ontslag als zoodanig verleend.

Aan den 1ste commies ter Administratie van financiën J. G. Stas Müller is tot herstel van gezondheid twee maanden verlof verleend, met vergunning dit verlof gedeeltelijk in het buitenland door te brengen.

Aan Mej. M. C. Booi, koloniaal schrijfster op Bonaire is 14 dagen verlofverleend en Mej. H. Hellmund is tijdelijk met die functie belast.

Aan den agent van politie C. van Amersfoort is tot verder herstel van gezondheid een week verlofsverlenging verleend.

Muziekuitvoering. Zondagavond, om 7½ uur op het Brionplein.

PROGRAMA.
1. The Crusader March — Sousa.
2. Orpheus in der Unterwelt Ouverture — Offenbach
3. Hyménée Valse — E. Wesly
4. Fantaisie sur Lohengrin — R. Wagner.
5. Polka des Voinards — G. Allier.
6. Fantaisie Variee sur des Airs Styriens — L. Canivez.
7. Patarata Danza — J. Boskaljon
8. Bo-la-Bo. Foxtrot — G. Fairman.

Draadlooze. De Heer D. MOLENKAMP, chef der P. D. T. is gisteren naar Bonaire vertrokken ter inspectie.

Het Katholiek Koloniale Bureau.

Het secretarioat schrijf:

„De officieele titel luidt feitelijk: „Secretariaat van de Vereeniging voor Oost en West-Indische Katholieken in Nederland", doch de andere, die korter is, heeft reeds burgerrecht gekregen, en de instelling heeft onder dien naam reeds eenige bekendheid verkregen.

Toch blijkt het dat daardoor bij velen een — laten we zeggen — te groot denkbeeld is gevormd omtrent den voorlopigen opzet van dit bureau.

Het Secretariaat wordt al 't ware overstelp met brieven van menschen, die vragen om hem aan eene betrekking in Indië te helpen. Daaraan kan onmogelijk worden voldan. De werkzpekende zoo goed mogelijk geholpen door hun den weg te wijzen, die hen in verbinding brengen kan met Indische werkgevens, waaronder ook gerekend wordt het Indische Gouvernement.

Voor verschillende personen heeft de directeur vsn het Bureau persoonlijk moeite gedaan, doch het spreekt vanzelf dat hij niet in staat is om alle aanvragers op die wijze te helpen. Om in de toekomst aan katholieke werkzoekenden van alle mogelijk opleiding bijstand te kunnen verleenen ten aanzien van Indië, wordt er gestreefd naar samenwerking met reeds bestaande instellingen.

Dat zal zijn: a. voor academisch gevormden met het Inlichtingsbureau van de Unie der R. K. Studenten Ver in Nederland, p/a prof. B. G. Groenen Warmond.

b. voor niet-gegradueerden uit de niet-arbeidersklasse het Secretariaat der Vereeniging „Blijvend Verband", p/a. de Carpentierstraat 153, Den Haag;

c. voor arbeiders met bijzondere vakkenis, zooals in Indië noodig, met het Bureau voor de R. K. Vakorganisatie, Drift 10 en 12, Utrecht.

De werkzaamheden van het Indische Bureau, gevestigd in de Van Brakelstraat 111, 's-Gravenhage, moeten zieh voorloopig in hoofdzaak bepalen tot:

1 Katholieken, die naar Indië vertrekken, met raad en daad bij te staan. Daarom is in de publicatie, onder den titel: „Katholieken naar Indië" er op aandrongen dat zij die zich derwaarts begeven, zich vervoegen bij den leider van hen Secretariaat, Van Brakelstraat 111, Den Haag.

2. Aan katholieken die zich, om welke reden dan ook — gedacht kan worden aan den oproep van pater Van Ginneken S. J. in zijn artikel „Kruisvaarders van Onzen Tijd" — aangetrokken gevoelen tot een Indische werkkring, inlichtingen te verschaffen omtrent toestanden aldaar.

3. Belangstelling te wekken voor onze kolonien. Uit dien hoofde wordt de aandacht van besturen van katholieke vereenigingen gevestigd op de gelegenheid om door middel van hun Indisch Bureau lezingen te doen houden over Indië, al naar gewenscht wordt op te luisteren door vertooning van lichtbeelden of films.

Het Secretariaat vertrouwt, dat deze publicatie er toe zal medewerken om in steeds ruimeren kring interesse te wekken voor zijn werk, zooals dat voorloopig is aangevat. Niets zal de Ver. van Oost- en West-Indische Katholieken liever zijn, dan haar eenvoudig begonnen secretariaat met den steun van katholieke personen en organisaties te doen uitgroeien tot een volledige ingericht Katholiek Koloniaal Bureau.

Emancipatie der Vrouwen.

In de „N. R. Ct." van 6 Aug. schrijft Brusse, dien niemand toch voor een zedelijkheidsapostel zal verslijten, een eeretitel, die Dhn. Borgholz en Guit zich door „Het Vaderland" zien toegewezen, een en ander over het groote gevaar, hetwelk tegenwoordig ontstaat door den al te gemeenzamen omgang tusschen de verschillende geslachten, en die volgens dezen liberalen journalist den omgang tusschen de personen van beiderlei kunne vulgariseert en den schroom er aan ontneemt en maakt tot een ordinaire, vergrovende perversiteerende gemeenzaamheid.

Dat de huidige verhouding der geslachten de juiste verhouding der seksen zou wezen, zoo schrijft hij, die leidt tot edeler zeden en dus tot hoogere beschaving, dit schijnt de praktijk toch wel in zijn algemeenheid te ontkennen.

Hij wijst dan op de schaamtelooze kleeding der vrouwen op de kantoren, die zelfs voor hoogstaande mannen dikwijls verleidend is.

In haar staat van emancipatie, zoo gaat Brusse voort, moeten de vrouwen weten, dat het vertoon van hun beenen in zijden doorzichtigheid, van bloote halzen, schouders en armen, dat de sensueele sfeer van penetranten geur om haar heen, haar bloot stelt aan aanminnigheden en haar vertrouwen schokt op den ernst en soliditeit, ook van waarlijk soms moreel hoogstaande mannen van karakter.

Ook getrouwde mannen zijn daartegen niet altijd gepantserd. Er zijn onder hen, die van deze verlokkingen deerlijk misbruik maken, maar hoe gemakkelijk ook maken sommige meisjes dit misbruik.

Tot zoover Brusse in de „N. R. Ct."

Van Vrijmetselaar tot Priester.

Eenige jaren geleden werd dr. B. L. Kirby, vroeger een welbekend vrijmetselaar, te Springfield (Illinois) in de Katholieke Kerk opgenomen.

Thans is hij naar de „Catholic Times" meldt, in het St. Viator's College te Bourbannais (Illinois) getreden, waar hij zich voorbereidt tot het priesterschap. Zijn vrouw is eenige maanden geleden gestorven.

De Heer en Mevrouw

Charles S. Corsen-Palm

geven hierbij aan hunne vrienden en bekenden kennis van de geboorte hunner dochter

Louise Marie.

Curacao 10 October 1921.

Staat van het aantal vaartuigen, die het eiland Curaçao in de maand September 1921 aandeden, met vermelding van hunne gezamenlijke inhoudsmaat.

	ZEILSCHEPEN.			STOOMSCHEPEN.		
		INHOUD IN M³.			INHOUD IN M³.	
	Aantal	Bruto	Netto	Aantal	Bruto	Netto
Maand September 1921.	99	23,457	22,085	82	345,233	200,600
Vorige maand	803	157,974	144,851	541	2,545,409	1,503,461
Totaal	902	181,431	166,936	623	2,890,642	1,704,061

Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en van de visscherij.

BUITENLAND.

Het definitieve Iersche antwoord hetwelk Lloyd George, die met vacantie in de Schotsche Hooglanden vertoefde per extra-koerier onmiddellijk werd toegezonden, is thans bekend en is afwijzend.

Aan het uitvoerige antwoord van den Ierschen leider De Valera ontleenen wij het volgende: Het Iersche volk kan onmogelijk een vrijwillige unie met Britannië erkennen, hetgeen de grondslag is van de Engelsche vredesvoorstellen. Het eischt het fundamenteele en natuurlijke recht om vrijelijk voor zichzelf te kiezen, ten einde de roeping der natie te vervullen. De Ieren hebben zich met overweldigende meerderheid voor de onafhankelijkheid van de gevestigde republiek verklaard en hebben dit besluit meer dan eens bevestigd. Britannië treedt op, alsof Ierland gebonden is door een bezegelde unie, die afscheiding uitsluit. Steunende op deze zienswijze, eischen regeering en parlement van Britanië het recht voor zich op, voor Ierland te regeeren en wetgevend op te treden, waarbij zij zelfs het Iersche gebied tegen den wensch van de bevolking in willen verdeelen en iederen Ierschen burger, die de gelofte van trouw weigert af te leggen, dooden of gevangen zetten.

De Britsche voorstellen van den 20en Juli, die op dit Britsche standpunt steunden, zijn onherroepelijk door Ierland verworpen. Deze voorstellen waren geen uitnoodiging aan Ierland om vrij en uit eigen wil zich te vereenigen met de vrije naties van het Britsche gemeenebest, doch om voorwaarden te aanvaarden, die een minderwaardigen status zouden scheppen. De Britsche dominions zijn alle tegen heerschappij van Britannië beveiligd, niet alleen door de erkenning van hun constitutioneel recht, die haar gelijkheid van positie en absolute vrijheid van Britsche inmenging geeft, maar ook door de duizenden mijlen, die hen van het moederland scheiden. Ierland zal noch door den afstand, noch door een verleend recht beveiligd worden. Ierland zal worden verdeeld in twee kunstmatige staten, beide afbreuk doend aan elkaars invloed en beide onderworpen aan de Britsche militaire en economische macht.

De Ieren moeten gelegenheid hebben de historische en geografische feiten van Iersch standpunt te beschouwen. Zij zijn bereid er in toe te stemmen, dat een neutraal en onpartijdig arbiter uitspraak doet tusschen Ierland en Britannië. Als de Britten dreigen, hun zienswijze met geweld door te zetten, kunnen de Ieren niets anders doen dan weerstand bieden. De bedreigingen met geweld moeten ophouden, ten einde aan de gevolmachtigden gelegenheid te geven de geschillen op te lossen, niet met een beroep op de macht, doch rekening houdend met een leidend beginsel, waarover beide partijen het eens zijn. Wij stellen als leidend beginsel voor, aldus de nota, een regeering met instemming van hen die geregeerd worden, hetgeen door de Engelsche als een bij uitstek Britsch beginsel wordt uitgeroepen. Dit beginsel is de eenige basis, waarop de Britsche en Iersche vertegenwoordigers tot overeenstemming moeten komen. Op deze basis zijn wij bereid, onmiddellijk gevolmachtigden te benoemen.

Tot zoover het Iersche schrijven, dat de deur nog wel niet definitief toewierp, maar toch de vredesopening zoo nauw afsluit, dat de Engelsche regeering weinig lust zal gevoelen zich er nog doorheen te wringen.

Een der Engelsche Zondagsbladen, de „Press Association", die in nauwe relatie staat met Downingstreet, weet dan ook al te vertellen, dat het Sinn-Fein-antwoord in regeeringskringen wordt beschouwd als een definitieve verwerping van de regeeringsvoorstellen inzake een dominion status voor Ierland. De toestand, zoo voegt dit blad er bij, wordt als ernstig beschouwd en het feit, dat de ministerraad in allerijl is bijeengeroepen te Inverness in Schotland, waar Lloyd George op het oogenblik vertoeft, versterkt de openbare meening omtrent den ernst van den huidigen toestand.

Het Iersche antwoord is ongetwijfeld ook een verrassing, want na de optimistische mededeelingen van generaal Smuts, die bij zijn aankomst in Zuid Afrika een rede heeft gehouden over de Iersche kwestie, had men een ander resultaat mogen verwachten.

Deze teleurstelling over de mislukking der onderhandelingen zal niet alleen in Ierland maar ook in Engeland ernstig gevoeld worden.

Want het was niet alleen een mooi gebaar, een behoefte om eindelijk eens rechtvaardig te zijn tegenover Ierland, hetwelk de Britsche regeering noopte vredesvoorstellen aan Ierland te doen.

Generaal Smuts heeft in zijn Zuid-Afrikaansche rede ons dit wel anders verteld.

Het probleem van Ierland was volgens hem van de meest gewichtige beteekenis voor het geheele rijk, doch vooral van het allergrootste belang als huishoudelijke kwestie van Groot-Britannië.

Ook was de kwestie van veel belang, aldus Smuts, voor de buitenlandsche verhoudingen van het rijk, vooral voor Amerika, want de meeste Ieren wonen niet in Ierland, doch in de Britsche dominions en Amerika.

Bij zijn aankomst in Engeland was de Iersche kwestie werkelijk onhoudbaar, daarom werd hem verzocht, als bemiddelaar in deze op te treden, en heeft hij die taak aanvaard.

De generaal verheugde er zich over, dat hij er in geslaagd was, een vredelievenden toestand te scheppen en beide partijen tot verdraagzaamheid te hebben gebracht.

Nu dit resultaat bereikt was, twijfelde hij niet meer aan een definitieve overeenkomst.

Intusschen zijn de Ulster-mannen de laatste weken druk bezig geweest met het verwekken van bloedige tooneelen in Belfast, waardoor zij natuurlijk de Sinn Feiners hebben versterkt in hun overtuiging, dat een gesplitst Ierland zou leiden tot 'n onduldbaren toestand, welke nooit tot een vrede in Ierland zou leiden.

Het is dan ook wel opmerkelijk, dat in het Iersche antwoord hierop nog eens ernstig de aandacht is gevestigd.

Zal de Engelsche regeering het antwoord van De Valera als een definitieve afwijzing beschouwen en zal de burgeroorlog opnieuw in Ierland losbranden?

Er zijn twee factoren hier in 't spel, die ons doen verwachten, dat de Engelsche regeering toch nog nieuwe concessies zal doen.

Op de eerste plaats is Engeland niet in staat, om met geweld Ierland te onderdrukken. Dit is in de laatste jaren wel voldoende bewezen.

Ten tweede zou een nieuw militair geweld tegenover de Ieren opnieuw leiden tot een verbittering bij de Amerikanen en zou andermaal een toestand geschapen worden, welken generaal Smuts onhoudbaar noemde.

Om deze twee redenen mag men nog verwachten, dat het laatste woord in deze zaak niet geproken is al is die hoop — wij erkennen het — niet erg groot. Het prestige van Engeland staat hier op het spel en het trotsche Albion kan zich moeilijk opnieuw vernederen voor de Iersche opstandelingen, zooals Sir Hamar Greenwood eenige maanden geleden de Sinn Feiners nog noemde.

De Iersche kwestie in de nieuwe face blijft de belangstelling der wereld trekken. Alle bladen spreken hun teleurstelling uit over de termen van het antwoord van De Valera op den brief van Lloyd George. Minder nog om den agresieven toon dan om de verklaring van onherroepelijke verwerping van de Britsche voorstellen. Dit heeft een ernstigen toestand geschapen en het besluit van de Sinn Feiners wordt door het geheele rijk betreurd.

Het eenige bemoedigende feit is, dat de Britsche openbare meening zoo gesteld is op een regeling van de Iersche kwestie, dat de bladen zich bijna alle bezig houden met ijverig te zoeken in het document van De Valera, om een mogelijken uitweg te vinden voor de voortzetting van de onderhandelingen. De brief kan ongetwijfeld op meer dan één wijze geïnterpreteerd worden, als men hem van den meest optimistischen kant beschouwt, maar toch is het een troosteloos document. Na de weinig belovende zinsneden, waarmede het aanvangt, vinden de bladen het moeilijk te beslissen, welke waarde moet worden gehecht aan de mededeeling, dat Sinn Fein bereid is gevolmachtigden te benoemen. De voorwaarden, waarop dezen met de Britsche regeering zouden willen beraadslagen, zijn vrij duister; het is een massa woorden, waarin schijnt te worden verklaard, dat zij volmacht zouden ontvangen alleen om de termen vast te stellen, waarbij de Britsche regeering zou buigen voor de eischen van Sinn Fein.

De „Daily Chronicle" zegt, dat als het niet een kwestie was van het afdwingen van beloften van de Britsche regeering, er zich geen enkele moeilijkheid zou behoeven voor te doen. Lloyd George heeft De Valera oorspronkelijk uitgenoodigd, hem en Sir James Craig in London te ontmoeten, zonder eenige voorwaarden, en dat aanbod is nimmer ingetrokken.

De „Times" spreekt de hoop uit, dat de irritatie, welke onwillekeurig veroorzaakt wordt door den toon van De Valera's brief, niet de oorzaak zij, dat alle mogelijkheden tot vrede vernietigd worden. 't Blad zegt, dat de voorwaarden der regeering, ten minste voor zoover het de strategische waarborgen betreft, de grootst mogelijke concessies bevatten, welke Engeland zou kunnen of willen toestaan en er is geen enkele mogelijkheid — en die heeft ook nooit bestaan — dat zij aanzienlijk veranderd zullen worden. Maar wat ook de meening van de Sinn Feiners in den aanvang geweest moge zijn, zij moeten zich thans rekenschap geven van de restricties, welke de openbare meening heeft opgelegd aan degenen, met wie zij te doen hebben. Daarom, als De Valera de verklaring herhaalt, dat hij bereid is gevolmachtigden te benoemen om mettden eersten minister te onderhandelen op den grondslag van „regeering bij toestemming van de regeering", zijn de Engelschen gedwongen, daaruit de gevolgtrekking te maken, òf dat hij zijn eigen tijd en dien der Britsche regeering vermorst òf dat hij werkelijk eenige mogelijkheid ziet om het eens te worden volgens dat beginsel. Als het eerste het geval is, is het ondenkbaar dat hij dit feit zou kunnen verbloemen, zelfs in een voorloopige bespreking met de Britsche Regeering.

De „Manchester Guardian" merkt op, dat als De Valera's gevolmachtigden vroeger of later naar Londen of naar Schotland komen, het gemakkelijk zou zijn den brief van De Valera punt voor punt te beantwoorden. Het blad erkent echter het nuttelooze daarvan. Den toestand kort samenvattende, zegt het blad: Het nationalistische Ierland, dat op het oogenblik door Sinn Fein vertegenwoordigd is, verlangt twee dingen: de Iersche eenheid en de Iersche onafhankelijkheid. Het kan deze beide dingen niet krijgen, niet omdat Engeland daar nimmer toe bereid zou wezen, maar omdat de minderheid in Ierland zelf waarschijnlijk met geweld tegenstand zou bieden. Deze minderheid stond gereed met geweld tegenstand te bieden aan de veel gematigder voorstellen van de vorige Home-Rule-wet. De Britsche regeering heeft dezen tegenstand niet in de hand gewerkt, zij heeft er door geleden. Ook thans zal zij dezen tegenstand niet in de hand werken.

Ierland blijft een zorg voor Engeland en heel de wereld ziet toe, hoe het moeilijk geval zich zal oplossen. Men tracht inmiddels nu misverstanden te verklaren. Zoo weet de bijzondere correspondent van de „Daily News" te Dublin mede te deelen, dat Lloyd George en De Valera in de besprekingen, welke zij samen te Londen hadden, langs elkaar heen gesproken hebben en van elkander gegaan zijn in de meening, dat hun standpunten dichter bij elkander kwamen dan werkelijk 't geval was. Dergelijke misverstanden kunnen niet door briefwisseling uit den weg geruimd worden, voornamelijk niet wanneer de briefwisseling dan openbaar wordt gemaakt. Een nieuwe conferentie te Londen moet daarom worden gehouden, alvorens de onderhandelingen feitelijk te kunnen beginnen, Een tweede reden, waarom een voorafgaande bijeenkomst noodig Is, is deze, dat het Ulster-vraagstuk moeilijkheden met zich brengt, welke niet in het openbaar kunnen worden behandeld. Ook de kwestie van de afscheiding der graafschappen Tyrone en Mermanagh uit het Ulster-verband veroorzaakt zwarigheden. Maar de correspondent houdt het voor mogelijk, dat het niet uitgesloten is, dat De Valera wanneer hij naar Londen komt, bereid zal zijn tegelijkertijd met Craig onderhandelingen te voeren.

Boven hebben wij de verwachting uitgesproken, dat de Engelsche regeering niet zoo onmiddelijk een verder overleg met de Sinn Feiners zou afwijzen als een gedeelte der Engelsche pers wel wilde.

We wezen er toen op, dat een vredelievende oplossing der Iersche kwestie voor Engeland zelf wellicht een nog grootere beteekenis heeft dan voor Ierland, en daarom verwacht kon worden, dat de Engelsche regeering nog eens zou trachten tot een vergelijk te komen.

Die verwachting schijnt verwezenlijkt te zullen worden, want al is de teks van het antwoord der Engelsche Regeering aan Sinn Fein nog niet bekend gemaak, toch weten de Engelsche bladen reeds te melden, dat Lloyd George de noodzakelijkheid heeft betoogd van het voorzetten der onderhandelingen.

De Engelsche koning, die zich in bijzondere mate voor de Iersche kwestie interesseert en met vacantie in de Schotsche hooglanden vertoeft, had vóór den ministerraad een conferentie met den premier, die meer dan twee uren duurde.

Daarna had de ministerraad plaats, waar vrijwel eenstemmigheid bleek over de vraag, of de onderhandelingen nog verder moesten worden voortgezet. Alleen was er een verschil van meening over den tijdsduur, aan Sinn Fein voor de aanneming of verwerping van het regeeringsaanbod toegestaan.

De besprekingen hierover werden in den namiddag nog voortgezet, waarschijnlijk met het resultaat, dat de nota Sinn Feiners een beperkten tijd zal laten.

Bovendien schijnt in de kwestie een gunstiger wending te zijn gekomen, doordat de leider der Ieren, De Valera, zijn stugge, afwijzende houding iets gewijzigd heeft.

Zijn verklaringen, waarvan wij melding maakten, geven de Engelsche pers redenen tot optimisme.

Alleen reeds het feit, dat De Valera de pers ontving — hij, die nimmer tets met de pers te maken wilde hebben — wordt, reeds als bijzonder feit aangetipt. Maar vooral hetgeen hij zeide, acht de Engelsche pers van groote beteekenis.

De „Manchester Guardian" noemt de verklaring een teeken tot vrede. Het is, zoo zegt het blad. een teeken zoo duidelijk als er maar een zijn kan, dat De Valera den vrede wenscht.

De „Westminster Gazette" van schrijft: De Valera's verklaringen zijn bemoedigender dan zijn nota's. Hij wil den vrede en hij geeft toe, dat er een basis van eenheid moet zijn tusschen Ierland en Engeland.

Het „Freeman's Journal" te Dublin schrijft: „Wij moeten nu maar eens ophouden met lange brieven te schrijven. Wij zijn er van overtuigd, dat enkele uren van onderlinge bespreking den geheelen toestand zullen ophelderen.

In deze verbeterde stemming is de ministerraad te Inverness begonnen, om de beslissing inzake Ierland te nemen.

Even vóór 12 uur begon de ministerraad. Behalve de ministers waren ook aanwezig de Iersche onderkoning en generaal Tudor. De zitting werd te 1 uur onderbroken voor de lunch, die op het stadhuis zelf gebruikt werd en slechts 20 minuten duurde. Daarop werden de beraadslagingen voortgezet en om 3 uur deed men den Ierschen koerier roepen, om het antwoord der regeering in ontvangst te nemen. Hij is onmiddelijk naar Ierland vertrokken.

Waarschijnlijk zal de tekst van dit document eerst gepubliceerd worden, wanneer De Valera het heeft ontvangen.

Sommige bijzondere correspondenten der bladen publiceeren echter reeds een en onder omtrent het karakter van het antwoord.

Een man van de „Evening News" zegt:

Allen, die ik gesproken heb, waren van oordeel, dat er zelden zulk een belangrijke ministerraad plaats had. De tijd van brieven schrijven en phrases is voorbij. Het antwoord van het kabinet zal drastisch van duidelijkheid zijn. Het zal de juisten weg aangeven. De correspondent van de Evening Standard" meld, dat Lloyd George in zijn openingsrede sprak over de noodzakelijkheid, om de onderhandelingen voort te zetten en over de wenschelijkheid van een conferentie, indien de onderhandelingen gebaseerd zijn op het regeeringsaanbod van het dominion states en indien de eisch tot scheiding wordt ingetrokken.

In dien geest is het antwoord opgesteld, zegt de correspondent.

Het is te hopen, dat er nu eindelijk eens daden zullen gebeuren, waardoor werkelijk een stap naar den vrede wordt gedaan.

Gaat men door met het zenden van nota's, dan vreezen we, dat het geduld der Sinn Feiners op een zware proef zal worden gesteld.